

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Bornova-İZMİR

ÇİLEKTE YAPRAKBİTİ SORUNU HAKKINDA UZMAN GÖRÜŞÜ

Yaprakbitlerinin popülasyonu iklimsel faktörlere bağlı olarak yıllara göre değişiklik göstermekte, üreticilerin tavsiye dışı veya gereğinden fazla kimyasal mücadele ve azotlu gübreleme uygulamaları sonucu sorun olmaktadır. Uygulanan kimyasal mücadele zararlıının doğal düşmanlarını yok ederek görüldüğü alanlarda daha büyük sorun haline gelmesine neden olmaktadır.

Ege Bölgesi'nde çilek alanlarında 2011 yılından beri yapılan gözlem ve yerinde incelemelerde yaprakbitlerinin zaman zaman sorun olduğu saptanmıştır.

Nitekim Aydın ili Sultanhisar ilçesi'nde ve İzmir ili Menemen ilçesi'nde 2015 yılında yoğun ilaçlamaların yapıldığı örtüaltında ve açıkta yetiştirilen çilek alanlarında yaprakbitleri sorun olmuştur. Ancak kimyasal mücadelenin yaprakbitleri üzerinde olumsuz etkisi üreticilere açıklanmış, sıcaklığın artması ile zararlı popülasyonunun azalacağı bildirilmiş ve üreticiler tarafından gereksiz ilaçlama yapılan ve yapılmayan alanlardaki fark görülmüş, o günden itibaren önerilerimize uyan üreticilerde yaprakbitleri sorun olmaktan çıkmıştır.

Ayrıca; Çilekte yaprakbitleri ile ilgili Enstitümüz tarafından 2017-2019 yıllarında yürütülen proje çalışmaları kapsamında; Ege Bölgesi'nde örtüaltı ve açıkta yetiştirilen çilekte İzmir ve Aydın illerinde yaprakbitlerinden *Aulacorthum solani*, *Chaetosiphon tetraerhodum* ve *Aphis gossypii* saptanmıştır. Yaprakbitlerinin mücadelesinde, kimyasal mücadeleye alternatif biyolojik mücadele uygulamaları (predatör salımları ve doğal biyolojik mücadele) ile başarılı sonuçlar alınarak uygulamaya aktarılmıştır.

Kurumumuzda yürütülen diğer projeler kapsamında, çilekte 2022 yılında tamamlanan araştırma sonuçlarına göre; Çilekte yaprakbitlerinin genellikle kimyasal mücadelenin gereğinden fazla ve sık uygulandığı alanlarda görüldüğü saptanmıştır. Aydın ilinde 26 Ekim 2022 tarihinde yapılan yerinde incelemede de bu durum gözlenmiştir.

Yaprakbitleri genellikle doğal düşmanlar tarafından baskı altına alınmakta ve aynı dönemde görülen Thripslere karşı yapılan ilaçlamalar da çoğalmalarına engel olmaktadır.

Yürütülen proje çalışmalarımızda yaprakbitlerinin çilekte nisan sonu veya mayıs başında görülmeye başladığı, yaprakbitlerinin popülasyon yoğunluğu ile iklim koşullarının yakından ilişkili olduğu, havaların ısınmaya başlaması ve sıcaklıkların artmasıyla birlikte zararlı popülasyonlarının kaybolduğu saptanmıştır. Aydın ilinde mart ayı ortalarında görülen yaprakbitlerinin çilekte yapılan yoğun ilaçlamalardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ayrıca faunamızda çok sayıda doğal düşmanı olduğu için çilek alanlarında parazitoitli yaprakbitlerine sık sık rastlanmaktadır. Çilek sık hasat edildiği ve zararlı hasada yakın görüldüğü, artan sıcaklıklarla popülasyonu azalabildiği için; örtüaltı çilek yetiştiriciliğinde zararlı ile mücadelede biyolojik mücadelenin teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle gereksiz ilaçlamalardan kaçınılmalıdır. Ege Bölgesi'nde çilek alanlarında yapılan gözlemlerde yaprakbitlerinin doğada var olan predatörlerinin ve parazitoitlerinin yardımıyla doğal biyolojik mücadele ile baskı altına alınabildiği saptanmıştır.

Bakanlığımızca Avrupa Birliği'nin yeşil mutabakat çerçevesinde ilaçlamaların azaltılması ve kimyasal mücadeleye alternatif mücadele yöntemlerine öncelik verilmesi gerektiği bildirilmektedir.

T.C.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Bornova-İZMİR

Açıkta yetiştirilen çilekte ise; doğal biyolojik mücadele etkilidir. Zararlının görülmesinden kısa bir süre sonra sıcaklıkların artması ve ilaçlamaların kontrollü ve doğru yapıldığı üretim alanlarında çok sayıda parazitoit ve predatörünün bulunması nedeniyle zararlı popülasyonu ortadan kalkmakta, bu nedenle kimyasal mücadeleye gerek kalmamaktadır. Yaprakbitleri ile mücadelede kimyasal mücadeleye başvurulması durumunda zararlıyı baskılayacak doğal düşmanları ortadan kalktığı için popülasyonları artarak daha fazla sorun oluşturmaktadır.

Bu nedenlerle; Çilek yaprakbitleri doğal düşmanlar tarafından baskı altında tutulduğundan kimyasal mücadele önerilmemektedir. Zararlıya karşı mücadelede; doğal düşmanların korunması ve yaprakbitlerinin baskılanmasının sağlanması amacıyla aşırı ilaçlamalardan kaçınılmalı, fideler dikim öncesi kontrol edilmeli, Yaprakbiti ile bulaşık bitkiler ve yabancı otlar üretim alanından temizlenmeli, zararlının diğer konukçularının bulundurulmamasına özen gösterilmeli, aşırı azotlu gübrelemeden kaçınılmalı, yol tozlarını azaltacak önlemler alınmalı, hasattan sonra toprak üstünde kalan bitki sapları ve yabancı otlar imha edilmelidir. 16.3.2023

Dr. Fatma ÖZSEMERCI

Dr. F. Özlem ALTINDIŞLI